

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Stane na leto 8 K. Uredništvo in upravnništvo Celje, Strossmayerjeva ul. 3. Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se pošilja »Zadružni Zvezi« v Celju.

ZADRUGA

LIST ZA ZADRUŽNIŠTVO IN KMETIJSTVO
LAST IN GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU

Cene inseratom po dogovoru. — Interurb. telefon štev. 3. Poštno-hranilnični račun štev. 10.415. Ponatisi so dovoljeni le, ako se navede vir. — Reklamacije glede lista so poštne proste.

Regent Aleksander v Sloveniji

V dnevih, ko izide pričujoča številka najstarejšega jugoslovanskega zadružnega glasila, naše »Zadruge«, je obiskal tudi slovenski del naše jugoslovanske domovine kraljevič Aleksander.

Našel je srca slovenskih zadružnikov polna navdušenja, polna iskrene ljubezni do naše narodne vladarske rodbine, do naše velike jugoslovanske domovine.

Bila je naša zadružna organizacija tako srečna, da je mogel njen prvi podpredsednik g. dr. Vekoslav Kukovec kot minister tolmačiti Njegovu Kraljevemu Visočanstvu čustvovanje našega naroda, naših zadružnikov ob trenutku, ko smo mogli po več ko tisoč letih sprejeti na svojih tleh zopet kneza naše krvi in našega sica.

Obisk kraljeviča Aleksandra v Sloveniji je bil triumfalen pohod, kakor ga doživi redkokateri vladar. Vsem, ki smo bili tako srečni, da smo ga doživeli, ostane v neizbrisnem spominu. Bil je v istini višek veselja nad osvobojenjem in združenjem troimenega jugoslovanskega naroda v skupno mogočno domovino.

Naloga našega strokovnega glasila ne obstoji v tem, da bi ponavljali vzhicene govore naših narodnih voditeljev in predstavnikov ob priliki regentovega obiska, da bi opisovali sijaj sprejemov in slavnosti: zadrugarji mislimo i tu s tihim zadovoljstvom na uspehe našega dela v preteklosti in na naše cilje v bodočnosti.

Mi mislimo ob tej priliki na to, da je baš naše zadružništvo ustvarilo premnogo predpogojev za sedanje slavnostne dni. V časih, ko je hotelo Nemštvo podjarmiti naš narod kulturno in gospodarsko, so nastajale naše zadruge in z žilavim, težkim delom branile zemljo našemu kmetu in

ustvarjale po mestih kulturne in gospodarske postojanke, čijih vrednost vemo ceniti danes morda še bolj kakor prejšnje dni. Tu se spomnimo na naše ponosne Narodne domove, ki so združevali v sebi naše življenje, ki so bili prave naše narodne trdnjave. Ali nam ne stopi tu v duhu pred oči mariborski Narodni dom, ena najlepših in najpomembnejših stavb te vrste, ki je bil te dni tako srečen, da je mogel sprejeti pod svojo gostoljubno streho našega narodnega vladarja? Vsa čustva in misli, ki hite tu nazaj, se dajo težko spraviti na papir. Z mariborsko Posojilnico, eno najodličnejših naših članic, se čutimo ponosne i mi vsi ostali slovenski zadrugarji.

In naše misli hite v bodočnost. Zadružništvo je v srbskem narodu, čegar odličnega predstavnika v kraljevičevi osebi smo imeli te dni v naši sredi, prava narodna institucija; v srbskem selu je zadruška središče vsega kulturnega in gospodarskega hotenja in stremljenja, je opora in tolažba kmečkega naroda. Na zadružne kongrese je hodil sam kralj Peter in stopil tam v kolo vzradoščenih seljakov. Zadružništvo tudi ni tuje kraljeviču Aleksandru, temu izrazitemu ljubljencu srbskega seljaštva.

Naše delo bo našlo nedvomno pri njem oporo. Ali to delo mora ostati i v bodočnosti nesebično in sveto kakor je bilo doslej, to delo mora se razširiti in poglobiti. Zadruška naj bode tudi našemu kmetu središče njegovega življenja v vasi in ne samo birokratična ustanova, ki ne živi in ne sočustvuje z narodom.

Ako dajo te misli novega poleta našemu zadružnemu delu, smo najdostojnejše proslavili obisk našega, po spričevalu teh dni, res našega Aleksandra!

VABILO
na
REDNI OBČNI ZBOR
ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU

registrovane zadruga z omejeno zavezo

v nedeljo, dne 11. julija 1920 ob 9. uri dopoldne
v mali dvorani Narodnega doma v Celju.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelstva in nadzorstva o poslovanju v letu 1919.
4. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1919 in o uporabi čistega dobička.
5. Določitev prispevkov za revizijo in v pomožni zaklad.
6. Razni predlogi in nasveti.

Opozarjamo na določbo § 29. zadrughnih pravil, ki se glasi: »Vsak zadružnik ima pravico glasovati pri občnem zboru o vseh v § 28. navedenih točkah; vsak delež ima en glas; vendar ne sme imeti noben posamezni udeležene občnega zbora več kakor sto glasov. Zadrugo zastopa pri občnem zboru njen načelnik ali kak drug pooblaščenec, ki mora biti član dotične zadruga. Vsak pooblaščenec, bodisi načelnik, bodisi kak drug, se mora legitimirati s tozadevnim, v seji načelstva sklenjenim pravilnim pooblastilom ali pa z dotično deležno listino.*

CELJE, dne 15. maja 1920.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Dr. Anton Božič
predsednik.

Dr. Ernest Kalan
član načelstva.

Objave Zadrugne Zveze v Celju.

1. Občni zbor dne 11. julija 1920.

Gg. odposlance posameznih zadrug prosimo, da nam naj javijo vsaj do 8. julija, ali bodo rabili ob priliki občnega zbora v Celju stanovanje ali ne. Prijave se naj sigurno pošljejo, ker drugače se prav lahko enemu ali drugemu gospodu primeri, da bode ostal brez stanovanja. Ob tej priliki prosimo še enkrat vse zadruge, naj odpošljejo zastopnike na naš občni zbor.

2. Nove poštno pristojbine.

Od 16. maja 1920 so se poštno pristojbine vnovič zvišale. Nekatere zadruge pri korespondenci z nami tega še vedno ne upoštevajo. Zato opozarjamo še tukaj na najvažnejše postavke: pisma do 20 gramov K 1'—, za vsakih nadaljnjih 20 gramov še 60 vinarjev; tiskovine do 2 kg za vsakih 50 gramov 20 vinarjev; dopisnica 60 vinarjev; priporočnina 80 vinarjev; ekspresna pristojbina K 2'40; paketi do 3 kg K 6'—, do 5 kg K 8'—, do 10 kg K 16'—; denarna pisma za vsakih K 1.200'— K 1'20, in za teže kakor za priporočeno pismo iste teže; poleg tega je plačati pri denarnih pismih za dostavo K 1'20 in za obvestilo 40 vinarjev; nakaznice do K 100'— K 1'—, do K 200'— K 2'—, do K 400'— K 2'40 in potlej za vsakih K 400'— do najvišjega zneska K 4.000'— 40 vinarjev. Glede kazni pride seveda vpoštev samo pisemski in tiskovinski promet. Ker so pa kazni sedaj naravno prav občutljive, bomo v bodoče tako postopali, da nezadostno frankiranih tiskovin sploh ne bomo sprejemali, za kazni pri pismih in dopisnicah pa bomo prizadeto zadruge obremenili.

3. SHS državni boni iz l. 1919.

Svoje članice, katere imajo pri nas deponirane 6% državne bone iz l. 1919, še tem potom enkrat vljudno opozarjamo, da nas naj takoj obvestijo, ali želijo imeti bone izplačane ali pa le podaljšane. Izplačilo bi sedaj odsve-

tovali, ker bi bila izguba na obrestih prevelika; finančna oblast namreč ne prizna bonom, ki se izplačajo, naknadnih obresti. Preostane torej podaljšanje, ki je radi 6% obrestovanja itak za zadruge jako ugodna naložba denarja. Prosimo zadruge, da v smislu že davno razposlane okrožnice to zadevo uredijo, ker se nam prihrani s tem mnogo dela in tudi stroškov.

4. Nakup bančnih papirjev.

Na mnoga vprašanja, ali bi se naj še kupovale delnice raznih bančnih podjetij, bi odgovorili, da takih delnic danes več ne kaže kupiti, temveč preje prodati, da si zadruge še pravočasno zasigurajo eventualni kurzni dobiček ter se obvarujejo kurzni zgor. Pri pomnimo še, da osobito manjšim zadrugam vsake špekulacije z bančnimi papirji najodločnejše odsvetujemo. Isto velja seveda tudi glede valut.

5. Popis in žigosanje vojnih posojil.

Kakor je poročal akcijski odbor vnovčenje vojnih posojil raznim listom, je sklenil finančni minister v najkrajšem času popisati in žigosati vsa vojna posojila bivše monarhije, katera se nahajajo v lasti jugoslovanskih državljanov. Komadi vojnih posojil se bodo popisali, žigosali in vzeli iz prometa kakor to tudi predpisuje mirovna pogodba v St. Germainu. Tega popisa in žigosanja je pričakovati v najkrajšem času, na kar posebej opozarjamo zainteresirane zadruge.

6. Češki vrednostni papirji.

Kakor poročajo zagrebški časopisi, je češko finančno ministerstvo pred kratkim naknadno določilo pogoje za vnovčenje čeških vrednostnih papirjev in njih kuponov v inozemstvu. Gre tukaj za vse one češke vrednostne papirje, kateri so se nahajali za časa popisa izven češkoslovaske republike. Pogoji za vnovčevanje papirjev in kuponov so v glavnem za naše zadruge sledeči: 1. Uradna izjava, da je bil predmeten vrednostni papir shranjen dne 12. marca 1919 pri njej v blagajni. Izjava se na običajen način uradno podpiše. Ako ima zadruge shranjene češke vrednostne papirje pri kakem

drugem zavodu, mora to izjavo potrditi dotični zavod. 2. Uradno potrdilo občine ali glavarstva, da je zadruge dne 12. marca 1919 obstojala.* Ako gre za privatne lastnike papirjev, mora občina ali glavarstvo dati uradno potrdilo, da so dotičniki jugoslovanski državljani in da so se nahajali dne 12. marca izven češkoslovaske republike. 3. Te dokaze je treba potem s papirji vred predložiti češkoslovaškemu konzulatu, da opremi papirje s konskripcijskim znakom. Ker imajo nekatere naše zadruge še češke vrednostne papirje, naj se sedaj pobrinejo za vnovčenje kuponov in eventualno za prodajo komadov samih. Zveza gre tudi rada v tem slučaju zadrugam na roko, ker ima poslovne stike s češkoslovaškimi bankami.

7. Povišanje pristojbin v poštno-hranilničnem prometu.

Opozarjamo svoje cenjene članice še posebej na to, da je ministerstvo za pošto in brzojav z odlokom štev. 14.602 z dne 24. maja 1920 povišalo počenši s 1. junijem t. l. pristojbine v čekovnem prometu pri poštnohranilničnem uradu v Ljubljani sledeče: 1. od vsakega uradnega opravila na računu (vknjižbe in izknjižbe) 20 vinarjev; 2. provizijo izplačil do K 10.000'— na pol promille; 3. ceno položnic na 12 vinarjev komad; 4. ceno za čekovni zvezek po 50 listov na K 12'— brez kolkovine. Veliki sezname čekov stanejo K 1'—, mali 50 vinarjev; veliki sezname za položnice 15 vinarjev, mali 10 vinarjev, zavitki 15 vinarjev. Posojilnice naj te stroške zaračunajo prizadetim strankam kakor jih moramo zaračunavati tudi mi.

8. S čim naj krijemo zvišane uradne stroške?

Opozarjamo vljudno vse naše zadruge, da si natančno preberejo tozadevne predloge Zvezinega tajnika Lešničarja v letošnjem letnem poročilu Zadrugne Zveze v Celju, ki se bode do konca meseca julija t. l. razposlalo vsem zadrugam.

* Po našem mnenju takega posebnega potrdila pri zadrugah ni treba, saj se lahko kar priloži registracijski sklep. Op. ur.

Blagevni promet Zadružne Zveze v Celju.

Umetna gnojila za l. 1919/20.

Po današnjem stanju trga za umetna gnojila v naši kraljevini kmetovalci ne smejo ni malo upati na to, da bi bili z umetnimi gnojili v seziji 1919/20 zadostno preskrbljeni. Kalija, žlindre in rudninskega superfosfata prejkotne sploh ne bo, še glede apnenega dušika je izdelovanje v Rušah dvomljivo, ker manjka koksa. Upati pa je, da se bode dušik dobil. Od superfosfatnih gnojil se bode dobil v manjših množinah kostni superfosfat. Upajmo, da bode cenejši, kot je sedaj. Sedaj stane od tovarne brez vreč K 300— za 100 kg. Ako nastopi upadek cen za poljske pridelke v tako velikem obsegu kakor ga prorokujejo momentano po časopisih, bode nastalo resno vprašanje, ali se bode izplačalo rabiti še ta umetna gnojila, ki so nam v Jugoslaviji po visokih cenah na razpolago. Takšen je položaj glede umetnih gnojil sedaj; ako bi proti pričakovanju nastale kake ugodne spremembe, bomo o njih poročali.

Tiskovine

vseh vrst in razne poslovne knjige imamo stalno v zalogi. Prosimo za naročila s pripombo, da so pri nas tiskovine vedno ceneje, kakor povsod drugod.

Krušno žito vsake vrste

kupuje Zveza za svoje članice po dnevni ceni. Upati je, da bomo dosegli v jeseni tako ugodne cene, da se bode mogoče preskrbeti do prihodnje žetve. Najbolje bo nam poslati naročila že meseca avgusta, da bomo nakup pravočasno uredili.

Semensko žito

za jesenski posevek bode imela Zveza tudi letos v zalogi. Tozadevna naročila naj se nam dpošljejo najkasneje do konca meseca avgusta.

Otrobe in druga krmila

ima Zadružna Zveza po najnižjih dnevnih cenah stalno v zalogi. Zadruga, naročujte in opozarjajte na nas tudi kmetijske podružnice!

† Dr. Pavel Störck.

Dne 28. aprila t. l. je zadela kap dr. Pavla Störcka, predsednika bivše Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug (Allgemeiner Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Österreich) na Dunaju. Dr. Störck je igral v zadružništvu bivše monarhije toli važno ulogo, da se ga moramo na tem mestu z nekoliko besedami spominjati.

Dr. Pavel Störck je bil rojen dne 27. avgusta 1850 na Dunaju kot sin majorja Karla pl. Störcka. Absolviral je Terezianum in juridične študije ter vstopil za nekaj časa v državno službo. To službo je pa, po petih letih zapustil ter šel za nekaj časa v inozemstvo. L. 1883 se je povrnil ter si kupil graščino pri Sv. Lovrencu v Muriški dolini. To posestvo je vzorno obdeloval. Tu se pa pričinja tudi njegovo delo v kmetijskih korporacijah. Bil je izvoljen v osrednji odbor bivše štajerske kmetijske družbe in l. 1889 tudi v deželni zbor štajerski, kjer se je posvetil v odlični meri kmetijskim zadevam.

V tistih letih se je začelo splošno govoriti, da morejo edino še zadruga pomoči propadajočemu in neprestano se zadolževajočemu kmetijstvu na noge. Te ideje se je oprijel tudi ranjki Störck ter jo je podpiral osobito kot deželni poslanec v štajerskem deželnem zboru. Ta je sklenil l. 1893 izdatno podporo za ustanovljanje rajfajznovk na deželi. Störck se je briga tudi za ustanovitev živinorejskih in mlekarских zadrug. L. 1900 je ustanovil in bil obenem prvi predsednik Zveze kmetijskih zadrug v Gradcu. Odtod je došel k l. 1898 ustanovljeni Splošni zvezi avstrijskih kmetijskih zadrug na Dunaju, pri kateri je ostal do smrti.

*

Z gorenjim bi bila zapisana kratka kronika Störckovega življenja. V naslednjem bi pisec še rad podal nekoliko opomb k Störckovemu delovanju, osebnih in zadružnih.

Störck je bil veren otrok starih avstrijskih razmer: bil je birokrat do kosti. Baš to njegovo nagnjenje ga je

oviralo, da ni izvršil vsega, kar je smatral in spoznal za dobro. Birokratizem brez temperamenta in posebne osebnosti pa je morda tudi povzročil, da Splošna zveza, ki je vsebovala 30 zadružnih zvez s preko 9000 zadrugami vseh narodnosti, navzlic vsem hudim narodnostnim bojem vendar ni razpadla. Ni bila to trdna, ni bila to po kakršnikoli disciplini odlična organizacija; ali že s svojo eksistenco, ki jo je držala po koncu bolj Störckova »Österreichische landwirtschaftl. Genossenschafts-presse« in obvezne revizije kakor kak posebno prisrčen kontakt med Splošno in njenimi članicami, je pripomogla, da se je v Störckovi eri za kmetijsko zadružništvo jako veliko storilo. Bolj ko s temperametrijskimi dokazi je delal Störck s svojim žilavim vrtanjem in nerganjem: uspehi so bili konečno lepi in to odločuje.

Kot zadružni strokovnjak je sodeloval Störck pri ureditvi revizijskega zakona z dne 10. junija 1903, s čemur je bilo nadzorovanje kmetijskih zadrug konečno postavljeno na trden temelj. Za revizijsko vprašanje se je Störck sicer tudi pozneje izvanredno zanimal. Revizijski tečaji in konference na Dunaju so to panogo zadružnega dela dvignili visoko nad povprečnost in pripomogli k zdatnemu razširjenju zadružnih idej. Rekel bi, da je bilo poleg statistike o prejšnjem avstrijskem zadružništvu najrealnejše delo Störckovega zadružnega delovanja. Drugo je ostalo v prvih začetkih: delo za novelo zadružnega zakona, centralizacija denarnega in blagovnega prometa in razne agrarnopolitične akcije. Ni dvoma, marsikaj bi se bilo od tega še uresničilo. Ali tudi v teh začetkih je veliko dragocenega dela in skušenj, ki bodo dobro služili tudi nam Jugoslovanom.

Stara država se je porušila in le malo mesecev kasneje je šel tudi Störck, ena najmarkantnejših postav med zadružnimi propagatorji te stare države. Nekaj njegovega dela je prišlo vsaki novi državi v prid. Nedvomno tudi nam. Zato bodi ohranjen dr. Pavlu Störcku med nami hvaležen spomin!

Protest Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani radi sestavitve in delokroga Gospodarskega sveta.

Trgovsko-obrtna zbornica v Ljubljani nam je doposlala sledečo predstavo na ministrski svet radi Gospodarskega sveta v Beogradu, katero priobčujemo, ker se z njenimi izvajalnimi strinjamo:

»V Službenih Novinah broj 102 jo bila objavljena Uredba o ustanovitvi in uredbi Gospodarskega (privrednog) sveta.

Prepričani smo o potrebi osrednjega mesta v Beogradu, v katerem naj bi se zbirali veščaki in zastopniki vseh gospodarskih panog cele naše kraljevine. V takem centralnem gospodarskem svetu naj bi bilo središče, kjer bi se stekale gospodarske niti iz cele kraljevine, forum naj bi bil, kjer bi se posvetovali o potrebah in uredbi našega gospodarstva najboljši poznavalci naših gospodarskih potreb. Iz takega parlamenta bi izhajale iniciative za ureditev gospodarske in finančne politike ter za vsakojake naprave, potrebne za povzdigo našega ekonomskega življenja in splošnega blagostanja. Za tak gospodarski centralni svet so se pri nas izrekli trgovci nedavno na vseslovenskem trgovskem shodu ob soglasju zastopnikov hrvatskih gospodarskih krogov.

Z uredbo gospodarskega sveta, kakor je opredeljena v »Službenih Novinah« broj 102, nikakor ne soglašamo.

Predvsem je pogrešno, da vlada ni ustanovila gospodarskega sveta za vse panoge našega gospodarstva. Gospodarski svet je le organ ministra za trgovino in industrijo, najmočnejši faktor, poljedelstvo nima v njem mesta.

Ne soglašamo s tem, da je novoustanovljeni gospodarski svet izrazit organ trgovinskega ministra, zavisen od istega. Minister za trgovino ga sklicuje (člen 5), minister za trgovino ga sestavlja skoraj izključno po svoji volji (člen 3). Gospodarski svet niti (člen 26) nima pravice imeti direktne veze z interesenti, marveč mora vsa

korespondenca na ministrstvo za trgovino in industrijo.

Naša zahteva je, da ima gospodarski svet dovoljno avtonomijo in da bodi resnično zastopstvo gospodarskih krogov, katero si izbirajo po svojih legitimnih organizacijah. Gospodarskemu svetu v sedanjosti daje signaturo činovništvo, ki je službeno zastopano v 1/3 razpoložnih mest, ter volja ministra, ki svobodno nominira 15 članov (člen 3, III). Samo 1/3 ide na ekonomske korporacije (člen 3, II) in tudi te 1/3 ne izbirajo po svoji volji, ampak morajo postaviti predloge in duplo.

Iz gornjih navedb je jasno, da se gospodarski svet po sedanji uredbi ne more smatrati za pravo in potrebno zastopstvo gospodarskih krogov. Izrekamo se proti sestavi gospodarskega sveta po obstoječi uredbi ter zahtevamo, da se izdana naredba premeni tako, da dobimo gospodarski svet, kateri bo v resnici reprezentant naših gospodarskih krogov. Treba nam je posvetovalno institucijo, sestavljeno iz gospodarskih veščakov in strokovnjakov iz cele kraljevine.

Proti sedanji sestavi Gospodarskega sveta moramo ugovarjati tem odločnejše, ker je gospod. minister za trgovino dr. M. Ninčič v intervjuju, objavljenem v »Trgovinskem listu za trgovino, industrijo in novčanstvo« z dne 6. junija 1920 broj 31, izjavil, da hoče imenovati vseh 15 članov po členu 3, III izmed Beogradčanov. Odštevisi činovniških 14 mest, preostane samo 15 mest za gospodarske korporacije po členu 3, II. Ker so v Srbiji samo 4 komore, preostane za vseh 10 ostalih komor prečanskih, ki so edinstvene, le še 11 mandatov. Kakšno bode to zastopstvo? Ali bi bil v istini to gospodarski svet, ki naj reprezentira ekonomski život cele kraljevine? Odlične gospodarske organizacije, kakor je Savez novčanih zavoda, Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju, Gospodarska zveza, Zadružna zveza in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, Zadružna zveza v Celju, Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani in v Laškem, Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Savez industrijalaca in Savez

trgovaca v Zagrebu — da omenimo le glavne — bi sploh ne prišle do zastopstva.

V citiranem intervjuju je sam gospod. trgovinski minister izjavil: »Sam počinem misliti, da baš nije zgodno, što će ta savjet velikim delom biti sastavljen od Beogradjana.« Izhod iz te mučne situacije bi pa bile po mišljenju gospoda ministra filijalke Gospodarskega sveta v Sarajevu, Splitu, Zagrebu, Novem Sadu in Ljubljani. Proti taki nameri odločno protestiramo. Naši najvažnejši in najbolj razviti industrijalni in trgovski predeli naj se zadovolje s filijalkami. Odklanjamo, da bi se stvorile za nas depandanse Gospodarskega sveta v Beogradu. Važnost Gospodarskega sveta je, da se v njem zbera zastopniki cele kraljevine, da se morejo izpoznavati in opisati z živo besedo potrebe in zahteve našega gospodarstva v srcu države neposredno zastopnikom centralne vlade. V Ljubljani imamo že prakso, da nam najboljše predstavitelje in resolucije, telegrafične in pisane, običajno nič ne pomagajo.

Gospodarski svet bo izboljšal sedanjosti neugodni položaj le, če ima sedež v srcu države in se v njem more zbirati zastopstvo gospodarskih krogov cele države.

Kaj je z enotnim poštним čekovnim uradom?

V »Jugoslovanski borzi« čitamo sledeči aktualni članek:

»Švicarske poštne znamke nosijo včasih sledeči zanimivi pečat: »Les virements postaux economisent billets et numéraires«, to je javen poziv na občinstvo, da se naj poslužuje poštne žirovnega prometa, ki »štedi bankovce in kovan denar.« Podobne pozive prinašajo tudi nemški časniki v svojem oglasnem delu. Tu se vidi, koliko važnost polagajo druge države na žirovni promet. Znano je, da tlačijo našo valuto po bivši Avstro-ogrski zagrešene prekomerne izdaje papirnatega denarja brez primerne kritje. Glavna skrb merodajnih faktorjev bodi torej, da se ta inflacija polagoma odpravi. Enostavno iz prometa vzeti se ne more vzeti večjih svot, ker nam

itak vže gotovine občutno primanjkuje. Treba torej najprvo zmanjšati potrebo gotovine, nakar bo nje preobilica sama pritekala potom denarnih zavodov k Narodni banki, ki jih bo potem lahko brez skrbi izločila iz prometa. S padanjem cen potrebščin se bo mehanično zmanjšala tudi potreba gotovine. Poleg tega pa imamo še drugo močno sredstvo, to je žirovni in čekovni promet.

Kako važnost polagajo drugje na žirovni denarni promet, nam kaže začetkom navedena švicarska reklama zanj na poštnih znamkah. In res je švicarska valuta danes ena med najboljšimi.

Razmere pri nas pa so naravnost obupne. Pred vojno je bila na bivšem avstro-ogrskem ozemlju splošno upeljana poštna hranilnica, ki je bila res vzorno urejena. Poleg žirovnega prometa je opravljala tudi hranilnične posle, navajala male ljudi k štedljivosti ter zbiral po malih zneskih ogromne svote, s katerimi se je potem udeleževala zlasti pri državnih posojilih. Koristila je tako posameznikom in tudi neposredno državi. Sedaj imamo le ostanek bos-herc. poštne hranilnice ter poštni čekovni urad za Slovenijo v Ljubljani. Vse druge pokrajine so navezane v notranjem in zunanjem prometu na denarne zavode in na poštne nakaznice, oziroma na direkten prenos gotovine.

O denarnih zavodih se slišijo vedno pritožbe glede počasnega in dragega poslovanja. Eno nakazilo preroma včasih po tri banke, predno pride do naslovnika. In vsaka banka porabi nekaj časa za vknjižbe, za potrdilo prejema, za obvestilo oddajajoče in prejemaajoče stranke itd., kar vse stane seveda denar in čas. In poleg tega še večkratna provizija od transakcije, od prometa itd. Radi počasnega poslovanja bank se vrši velik del denarnega prometa, posebno med oddaljenimi kraji, v gotovini, ki jo nosijo trgovci v srajce itd. všito seboj. Več kot srednjeveško. Koliko enostavneje bi se dala nakazila izvesti v okviru enotnega poštne urada ali enotne poštne hranilnice, ki ima skoro v vsaki vasi svojo »podružnico«.

Denarni promet potom poštnih nakaznic pa zahteva gotovino, kar je

njegova glavna napaka. Poleg tega je za večje vsote neprikladen, ker treba za vsakih 4000 K pisati posebno nakaznico, za znesek 40.000 K, ki je danes malenkost, torej deset nakaznic!

Najenotnejša rešitev iz teh nepravil bi bila takojšnja uvedba enotnega poštne čekovnega urada v zvezi s poštno hranilnico za celo ozemlje Jugoslavije. Kot tekmeč bančnih zavodov bi poleg tega gotovo tudi mnogo pripomogel k hitrejšemu in cenejšemu bančnemu poslovanju.

Upamo, da se bo vendar enkrat začelo preresetavati to velevažno gospodarsko vprašanje ter da bodo tudi naše trgovske in obrtne zbornice posegle vmes s svojo vplivno besedo. Trditvi, da banke zadržujejo ustanovitev enotnega poštne čekovnega urada, pa za enkrat še ne moremo verjeti. K temu imamo dostaviti, da se poštno-hranilnični urad v Zagrebu že organizira in sicer s pomočjo slovenskega poštno-hranilničnega uradništva. Dalje bo stvar trajala v Srbiji, deloma vsled odpora bank, deloma pa vsled tega, ker tam še pred vojno niti bančnih žirov računov niso uporabljali.

Vprašanje je nedvomno tako važno, da bi se moralo o njem razpravljati na vsakem gospodarskem kongresu.

Državna tvornica galice v Gaberju pri Celju.

Baš v tej številki »Zadruga« poročamo na drugem mestu, da imamo v Jugoslaviji 258.000 ha vinogradov. Ako računamo, da se potrebuje za ha prilično 50 kg modre galice, bi rabili za naše vinograde letno 129.000 meterskih stotov galice, to je 1290 vagonov. Z ozirom na važnost, ki jo ima to prohibitivno sredstvo za naše vinograde in z ozirom na njegovo ceno se nedvomno izplača, da se nekoliko o dobavi istega javno porazgovorimo.

Naše kmetijstvo je dobivalo pred vojno angleško galico preko Trsta in avstrijsko galico iz tovarne avstrijskega društva za kemično in metalurgično industrijo v Ustju na Labi. Med vojno je seveda ponehal inozemski dovoz in navezani smo bili spočetka le na Aussig

in Brixlegg, pozneje ste se pa ustanovili še pri Dunaju dve tvornici, ki ste porabljali bakrene odpadke vojne industrije za izdelovanje modre galice. Gospodarstvo z galico se je docela centraliziralo. Vinogradniki so dobivali le omejene množine galice za škropljenje — toliko, da so komaj in komaj izhajali.

Po vojni je nehalo to centralistično gospodarstvo z modro galico in nastala je svobodna trgovina. Nastalo je pa važno vprašanje, ali naj tudi še vnaprej kupujemo ta nad vse potrebni, a dragi predmet od inozemcev ali pa se naj lotimo izdelovanja sami, ker imamo vendar izvrsten baker doma? Treba je vzeti svinčnik v roko in računati: tudi v slučaju, da bi rabili letno samo polovico zgoraj teoretično izračunane potrebe na modri galici, to je 600 vagonov in bi stala galica le 3 K kg, bi plačali inozemstvu do 18 milijonov kron. Ker pa je potrebna množina višja in so zdatno višje tudi cene galici, je višja tudi omenjena vsota in je toliko važnejše, da se postavimo pri dobavi tega predmeta na lastne noge.

Napravila sta se dva poskusa. Neki židje so ustanovili že med vojno tovarno za modro galico v Koprivnici. Ali in koliko še dela ta tovarna, mi trenutno ni znano. Slišal sem le, da ta židovska tovarna baje nima niti strokovnjaka za vodstvo. Kaki so v ostalem izdelki židovskih podjetij, to dobro vemo in mislimo vsled tega, da se koprivniška galica ne bode priljubila niti hrvatskim kmetom.

Veliko važnejši in resnejši pa je poskus z izdelovanjem modre galice v državni cinkarni v Gaberju poleg Celja.

Od jeseni l. 1919 je začel vodja državne cinkarne g. svetnik Baebler z resnimi pripravami za ustanovitev tovarne za galico v delu poslopij državne cinkarne. Ogledal si je enake tovarne na Dunaju in v Aussigu ter se takoj lotil stavbe potrebnih peči in kadi. Delo je bilo letošnjo spomlad končano in cinkarna je pričela aprila 1920 z izdelovanjem galice. V obratu sta sedaj dva topilna stolpa in znaša, kolikor mi je znano, dnevna produkcija ca. pol vagona, to je letno okroglo 180 vagonov. Ta in še višja produkcija je

odvisna od dobave bakra iz Bora, kjer sičar — bodi to mimogrede omenjeno — naši državni in industrijski interesi niso baš najbolj zastopani. Podjetje ima v rokah neka francoska družba, ki ga izkorišča samo iz ozirov na svoj žep.

Ta poskus za izdelovanje modre galice je vsega uvaževanja vreden in naše stremljenje bi moralo iti za tem, da celjsko tovarno ne le vzdržimo, temveč da ji damo možnost razširjenja do polnega kritja naše državne potrebe — ako že ne mislimo celo na eksport. Mi bodemo razvoj tega podjetja z vsemi močmi podpirali.

O letošnji svetovni žitni letini.

Strokovni ravnatelj Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva g. dr. Oton Frangeš je napisal o letošnji svetovni žitni letini v »Jugoslovanskem ekonomistu« sledeči zanimivi članek:

»Po vseh časopisnih vesteh se kaže, da letošnja svetovna žitna letina ne bode za svetovni konzum zadostovala. Le malo je na svetu držav, katere bodo pridelale za svoje prebivalstvo dovolj žita. Na Francoskem se nadjajo, da se bodo prehranili z lastnim pridelkom, ako bodo dobivali iz žita najmanj 80% moke. Na Francoskem kaže žitna letina zelo dobro, ali obdelanih je samo 4.895.000 ha, dočim je bilo redno posejanih čez 6.000.000. Romunska, Ukrajina in Madžarska se bode mogle same prehraniti; koliko bode žita preostalo za izvoz, se za sedaj ne zna. Severna Amerika se nadja letos, da bode pridelala 504 milijone bušlov napram lanskim 732 milijonom; treba pa je pripomniti, da je imela Severna Amerika lani rekordno žetev. Jare pšenice pričakujejo letos 277 milijonov bušlov napram 209 milijonov lani, tudi rži, ječmena in ovsa bode najbrže več ko lansko leto. Vendar pa ti poviški ne pokrijejo primankljaja pri pšenici, tako da ne bode mogla Severna Amerika oskrbovati letos evropskih izrazito pasivnih držav Italije, Nemčije in Avstrije.

V Argentini je bila žetev vsled pomanjkanja delavnih sil tako slaba,

da zdaleka ne zadošča za lastno potrebo; vsled tega je Argentinija tudi izvoz žita popolnoma prepovedala. I Australija je imela slabo žetev; preostanek gre od tam dogovorno ves na Angleško ter ne pride za ostali svetovni trg v poštev. Tudi Kanada in Indija daste svoj preostanek na Angleško. Vendar tudi Angleška ne bode imela žita v obilici, ker letošnja boljša indijska žetev ne krije izpada pri slabi kanadski. Vse kaže, da ne pridemo letos že do normalne preskrbe svetovnega trga z žitom; do te normalne preskrbe vobče ne pride tako dolgo dokler ne bode začela zopet izvažati Rusija, ki je bila z Ukrajino in Sibirijo prava svetovna žitnica. Iz tega razloga je tudi razumljivo, da si žele osobito zapadno evropske države normalnih trgovskih odnošajev z Rusijo.

Za Jugoslavijo je gori opisano stanje svetovne žitne produkcije ogromne važnosti. Nedvojbeno namreč cene žita na svetovnem trgu ne bodo padle, temveč še bodo narastle. Ako bomo količjak spretno uredili izvoz svojega žita, bomo letos igrali na evropskem žitnem trgu važno ulogo in dosegli ugodne cene, kar bo le v korist našim kmetovalcem, naši valuti in naši državi. Po podatkih, ki jih je nabral pisatelj tega članka in jih predaval na združenem kongresu v Zagrebu, bomo lahko izvozili letos v milijonih meterskih stotov: pšenice 1—, ječmena 1'5, ovsa 0'8 in kuruze 7—. Ako računamo pšenico po K 600—, ječmen po K 500—, oves po K 350—, koruzo po K 400— meterski stot, dobimo za naš preostanek žita letos kake štiri milijarde kron. Ako pa vzamemo pri tem računu v poštev svetovne cene, dobimo 6 milijard kron. K temu še lahko priračunamo izkupiček za izvoženo živino v znesku treh in pol milijard kron, tako da utegnemo letos dobiti za svoje kmetijske pridelke skupno kakih 9 milijard kron.

Ogromnost teh števil, ki niso fantazija, temveč bazirajo na 10 letnih povprečnicah iz mirne dobe, nas naravnost preseneča. Na vsak način moramo izrabiti sedanjo konjunkturo v korist kmetijstva in države. Treba jake organizacije izvoza, ki bode znala to

»reko zlata« napeljati v prid kmetijstvu, ne pa samo v prid verižnikom.

V tej organizaciji pa mora igrati največjo ulogo združništvo, katero edino mora spraviti dobiček svetovne trgovine z žitom v roke onemu, ki ga je najbolj vreden in potreben — našemu kmetu.

Zasladkorno industrijo v Posavju.

G o v o r

g. Fran Malaseka, strok. učitelja na Grmu, na shodih posavskih kmetov.

Slovenskim kmetovalcem ne kaže prav lepa bodočnost, ako bodo po vojski, ko so se razmere tako silovito spremenile, ostali pri načinu gospodarstva, kakoršnega so se naučili od svojih očetov.

Že pred vojsko je slovenski kmetovalec težko izhajal, ker je moral svoje pridelke prepoceni prodajati in svoje nujne potrebščine predrago plačevati. Ves dobiček iz predelovanja njegovih pridelkov in iz prodaje teh produktov imeli so tovarnarji in prekupci. Danes grozi pa slovenskim kmetovalcem še ta nevarnost, da ne bodo mogli uspešno konkurirati s svojimi srbskimi in hrvatskimi tovariši, ki na svojih širnih in rodovitnih planjavah pridelajo z manjšimi stroški večje množine pridelkov, kakor morejo slovenski kmetovalci. Rešitev slovenskega kmetovalca obstoji le v umnem gospodarstvu, zlasti pa v industrijalizaciji poljedelstva, ako jo izvedejo naši kmetovalci sami v svojih zadrugah. Najboljši začetek industrijalizacije poljedelstva pa kaže napraviti s tem, da se vstvari v Sloveniji sladkorno industrijo. Danes je cena kg sladkorja že nad 50 K in ga je še za to ceno težko dobiti. Godrnjanje in jezà na Čehe, da nam ne dajo sladkorja in da je ameriški sladkor drag, nam ne pomaga. Treba je, da si zavijamo rokave in se sami poprimemo dela.

Za ustanovitev sladkorne tovarne imamo v slovenskem in hrvatskem Posavju najboljšo zemljo. Od Sevnice do Savskega Marofa, od Krškega do Št. Jerneja, Čateža in Vel. Doline bi lahko imeli 4—5 sladkornih tovarn.

Zemlja v Posavju je povsod dobra za sejanje sladkorne pese, po nekaterih krajih, zlasti v okolici Dobove pa prvovrstna, da je na Češkem in Moravskem ni nikjer boljše. Tudi pri nas na Češkem in Moravskem niso bile za kmeta razmere nič boljše, kakor so dandanes za slovenskega kmeta, predno se ni ustanovila sladkorna industrija. Naši stari očetje so imeli tripoljsko gospodarstvo in sicer ozim, jarino in ledino ter so pridelovali na 50 oralih okolu 100 q žita in 50 q krompirja. Kultura sladkorne pese je dala povod popolnemu preobratu v poljskem gospodarstvu. Vpeljalo se je kolobarjenje plitvokorenih rastlin z globoko koreninami okopavinami (krmsko potem sladkorno peso). Pričelo se je z globokim oranjem v jeseni in uporabo umetnih gnojil. Zato so se pa pridelki za 3—4 krat povečali. Kmetje so mogli začeti konkurirati s tujino (Ogrsko, Rusijo) in je prihajalo leto za letom večje blagostanje in napredek v kraje, kjer se je uvedlo to umno gospodarstvo. Kultura sladkorne pese se je s časom razširila po vseh čeških deželah in češke zemlje imajo od te kulture svoje sloveče blagostanje. Tajnost, zakaj si je priborila pesa svoje odlično mesto, obstoji v tem, da vsebuje izmed vseh rastlin največ solnčne energije, katera je gibajoča sila organizmov. Ta sila je utajena v ogljikovih vodanih, torej v trstnem sladkorju, ki je lahko prebavljiv in zelo okusen.

Primerjajmo sladkorno peso s pšenico, katera je bila vedno najbolj važna rastlina za prehrano ljudstva! Pšenica daje v najboljšem slučaju 35 q zrna na 1 ha, pesa daje povprečno v najboljšem slučaju 350 q korenstva na 1 ha; katera ima povprečno 15% sladkorja (na Slovenskem tudi 18%), kar daje 52.50 q sladkorja, kateri je naravnost prebavljiv in redilen. Pšenica daje k večjemu 80% moke za ljudsko hrano, (kateri škrob pa ni naravnost prebavljiv.) Ako računamo moko v isti vrednosti s sladkorno peso, vidimo razliko 28 stotov moke proti 52.5 stotom sladkorja (pri današnji vrednosti: 16 K za kg moke in 50 K za kg sladkorja 448 K proti 2625 K!)

Ker se pa pri nas sladkorna pe-

sa ne seje, predstavlja to za nas izgubo 24 stotov ogljikovih vodonov na 1 ha površine.

In kako je mogoče ono grozovito nakopičenje energije? Čisto naravno zato, ker rase sladkorna pesa od spomladi (od druge polovice aprila) do mraza in tako dalj časa utaja solnčne žarke kakor žito, katere kupiči v koreninah v podobi sladkorja.

Poleg tega ima kultura sladkorne pese to važnost, da nam daje velikanške množine krme (šavja, cime, perja), tretjino teže pese same. Sladkorna tovarna vrača kmetovalcu 40-50% pesnih izrezkov in 5% apnastega gnojila od dobavljene množine pese. Sladkorna tovarna daje še vrhu tega velike množine melase, katera je izborna krma in iz katere se more pridelovati špirit. Ostanki od špirta pa dajo kalijevo lužnino, iz katere se napravijo kalijeva umetna gnojila.

Zemlja po sladkorni pesi je čista, brez plevela, je rahla in najbolj prikladna za sejanje ječmena in drugega žita.

Države, katere imajo vpeljano močno razvito sladkorno indusirijo, kakor Čehoslovaška, Nemčija, Francija, stojijo v poljedelski kulturi na zelo visoki stopnji.

Razložek med krajem, kjer je sladkorna tovarna in kjer je ni, je kakor noč in dan: kjer so sladkorne tovarne, vlada blagostanje in z njo samozavest ljudstva in kultura, kjer jih pa ni, je doma klavernost in skrb za vsakdanje življenje.

S tem sem hotel razložiti pomen kulture sladkorne pese.

V nadanem hočem na kratko opisati, kako se prideluje sladkorna pesa od setve do spravljjanja.

Ta naloga ni tako lahka, ker je kultura tako velevažne rastline za svetovno narodno gospodarstvo velika znanost, o kateri obstoja ogromna literatura v vseh svetovnih jezikih.

Svojo nalogo hočem izpolniti na kolikor mogoče poljuden način.

Podnebje: Sladkorna pesa ima lastnost, kakor krmska pesa, da se zelo rada prilagodi podnebjui dotičnega kraja, kjer se prideluje. Zdrži visoko toploto, ljubi solnce, samo če ima za-

dostno množino vlage. Sladkorna pesa prenaša sušo zelo dobro, ker segajo njene korenine v globoke plasti zemlje, sicer pa je zelo hvaležna, ako dobi vsak mesec izdaten dež, posebno v juliju in avgustu. Poiskusi, napravljeni v naših krajih, so pokazali, da je naše podnebje prav ugodno za sajenje sladkorne pese. Sladkorna pesa zahteva 2500 — 2800°C solnčne energije in zaradi tega je mogoče, da nam daje velike množine ogljikovih vodonov (sladkorja) na 1 ha površine.

Zemlja: Da je zemlja sposobna za sajenje sladkorne pese, morajo biti sledeči pogoji:

1. Zemlja mora biti zadosti globoka,
2. spodnja voda ne sme segati preveč na njeno površje,
3. zemlja mora imeti zmožnost, vsebovati veliko množino redilnih snovi in vode, spodnja plast zemlje mora biti prodorna in mora dovajati zadostno množino vode iz spodnjih plasti,
4. zemlja ne sme biti kisla (močvirje).

Tem pogojem odgovarja najbolje naplavljena zemlja, kakor se po večini nahaja v krajih v bližini rek (Posavje — Krško polje). Peščena zemlja daje dobre uspehe, ako je zadostna množina vlage in te imamo v Posavju tudi dosti.

Tudi na humoznih tleh, kakor je barje, se dajo doseči lepi vspehi, ako bi le mogli osušiti in odpraviti preveliko moč in kislino zemlje ter jo zboljšati z umnim oranjem in gnojenjem (živo apno, blato iz sladk. tovaren).

Kolobarjenje: Sladkorna pesa raste dobro povsod, in naj je rastla pred njo ta ali ona rastlina. Vendar ji najbolj ugaja zemlja po zimskem žitu ali po detelji (domači). Za temi rastlinami imamo dosti časa za plitvo oranje, da uničimo plevel, da pognojimo še v jeseni njivo s hlevskim gnojem in potem primerno globoko zorjemo. Tudi na zorani ledini, travnikih, pašnikih pesa zelo dobro vspeva, ako je bila zemlja v jeseni pognojena in globoko zorana. V najnovejši dobi se seje sladkorno peso tudi več let za eno na istem prostoru, kar pa nikakor ni priporočati.

Najboljši in trajno mogoč način sejanja pese je, da se kolobari:

1. detelja (2 košnje),
2. ozim, (pognojen s hlevskim gnojem),
3. pesa,
4. jarina, (ječmen).

Na ta način pride pesa vsako 4. leto na ravno isto njivo.

Priprava zemlje: Pridelovanje sladkorne pese je naučilo kmetovalce globoko in temeljito orati. Povdarjam, da je pesa jesenskemu oranju najbolj hvaležna. Če pa iz enega ali drugega vzroka nismo mogli zemljišča že v jeseni pripraviti, se more tudi spomladi gnojiti. Pri tem moramo pred vsem gledati na to, da kolikor mogoče izkoristimo zimsko vlago v zemlji, ker se vsled spomladnega oranja močno posuši in manjka semenu vode za kalenje.

Oranje naj se vrši na eno stran, ali pa naj se narejene brazde plitvo nazaj zasujejo, da niso tako globoke. Nato se zemljišče z branami dobro povleče in zravna. Morebitni, na površje zemlje izvlečeni plevel, kakor pirnico, je treba iztrebiti in iz njive spraviti. Če je zemlja preveč kepasta ali pa preveč rahla, jo je treba z valjarjem (40 — 50 cm širok v premeru in 2 metra dolg hrastov hloď, katerega nam vsak kolar lahko napravi), zravnati in strditi. Valjar je pri današnji kulturi sladkorne pese in tudi žita neobhodno potreben. Na zravnani zemlji seme enakomerno kali, zemlja se enakomerno segreje in se lažje obdoluje. Čim lažja je zemlja, tem večkrat in s tem težjim valjarjem je treba valjati. Na Češkem je vsakemu kmetu znano, da rase na konceh njiv, kjer živina pri oranju zemljo močno stlači, najboljša pesa. O tem se vsak lahko prepriča. Tisti, kateri bode peso pred in po setvi valjal, bode imel boljšo peso, kakor oni, ki je spravil seme v rahlo zemljo.

Gnojenje: Vsak, kateri seje sladkorno peso, naj da toliko hlevskega gnoja, kolikor ga more dati. Pesa prenese največje množine hlevskega gnoja.

Ker umetnih gnojil za letošnje leto ni na razpolago, nečem o njih vporabi govoriti. Čim več pa bode zanimanja

za peso, tem večje bode povpraševanje za umetnimi gnojili, posebno za čilskim solitrom, kalijevimi in fosforovimi gnojili.

Setev: Zorana in dobro prebrana njiva se z značilcem po dolžini njive razčrta. Značilec je 2—3 m dolg hrastov tramiček, 10 cm močen, ki ima na vsakih 40 cm daljave izvrtano luknjo, v katero se da železen ali lesen žebelj, dolg 30—40 cm. Za velike njive je dobro, da se napravi v sredi značilca velika luknja, skozi katero se pri-trdi do 3 m dolg drog, za katerega se vleče značilca. Da roke preveč ne trpijo, se priveže poleg tega droga tudi vrh, katero si vzame na ramo oni, ki vlači značilca in dela na njivi ravne črte.

Setev se vrši na dva načina in sicer s sejnim strojem za žito ali pa s specialnim strojem za setev sladkorne pese, kjer so vrstice natančno razdeljene. S tem strojem se seje zelo temeljito in enakomerno. Pri nas imajo v nekaterih krajih posebne sejne stroje za koruzo; s temi bi se dala prav dobro sejati tudi pesa. Kjer pa takih strojev nimamo, vporabimo drug način, kateri bode za nas najbolj prikladen in sicer sejanje sladkorne pese po kupčkih.

Na razčrtani njivi gredo po navadi ženske, katere naberejo pesnega semena v zavihan predpasnik, z lahko vrtnarsko in ozko motiko in vsaka dela po svoji črti z desno roko male jamice, v katere siplje z levo roko 4 — 5 pesnih semen. Taki kupčki semen se dajajo 25 — 30 cm narazen v napravljeni vrsti. Preveč gosto ne smemo sejati pese, ker drugače nam zrasedo celi šopki rastlin, katerih korenine se močno spletejo in jih je težko brez poškodbe razredčiti. Iz enega klopčiča pesnega semena nam zrasedo 3 — 4 rastline, tedaj nam zrasedo na enem mestu 13 — 20 rastlin, kar je preveč, ker mora ostati le ena in sicer najkrepkejša rastlina. Ako smo semena spravili v jamico, jih z izkopano zemljo z ravno isto motiko zasujemo in z nogo potlačimo. To nadomesti v tem slučaju valjanje. Če je njiva kepasta in ni posebno ravna, se priporoča po setvi še valjati, da se kepe razdrobijo in zemlja zravna, ker je potem nadalj-

no obdelovanje pese lažje. Seme sladkorne pese (in tudi krmske pese) ne sme priti preveč globoko, kvečjemu 2 — 3 cm pod površje zemlje. V peščen in lahki zemlji se seje nekaj globokeje tudi do 5 cm in to zaradi potrebne vlage za kaljenje semena. Semena se rabi za setev s strojem 25 — 30 kg na ha, pri sejanju na kupčke (Diebelsaat) pa 20 — 25 kg, to je 12 — 15 kg na en oral.

Setev se vrši v naših krajih od 10. — 20. aprila. V severnih krajih sejejo tudi še v majniku. Preje sejati se ne priporoča, ker mlade rastline vsled zjutranjih mrazov rade pozebejo.

Ako pozneje sejemo, se priporoča seme namakati 3 — 4 dni v vodi. S tem se pospeši kaljenje in razvoj rastlin.

Obdelovanje pese: Ko so se pokazale pesne vrste, kar se zgodi tekom 14 do 21 danj, pričnemo peso okopavati (pleti) z lahkimi motikami, katere naj bi bile štirikotne. Naše trikotne niso zato posebno pripravne, ker se z njimi udarja neenakomerno globoko v zemljo in ker so primeroma težke.

Okopavanje se vrši poglavitno med vrsticami, da se plevel uniči in ima tudi namen, da se zemlja zrahlja in dobi zrak dostop h koreninami mladih rastlin.

Ročno delo je zelo zamudno. Pri večjih posestnikih vporabljajo plevilnike »Planet junior« in tudi druge velike plevilnike »Ideal, Lanse«, katere vleče en konj ali vol in zavzamejo 1 ali več vrstic naenkrat. To delo je včasih zelo potrebno, zlasti takrat, kadar je bil po setvi hud naliv, ki je zemljo močno na površju strdil in se je potem zemlja posušila in naredila skorjo, katera prepreči dostop zraka h koreninam, vsled česar dotične korenine lahko postanejo črne in nastane bolezen, imenovana palež (Brand).

Ako se zgodi, da pesa še ni v vrsticah vzkalila, zadostuje, ako celo njivo z valjarjem (z robastim je bolje) prevalecemo in trdo skorjo zdrobimo.

Okopavanje z motiko se vrši na ta način, da zavzame eden delavec 3 vrste naenkrat. Srednjo vrsto ima obkoračeno, in na vsako stran vzame še

eno vrsto, katero opleje do polovice prostora med tema vrsticama in tako gre to delo naprej. Ako bi vzeli le eno vrstico, bi opleto zemljo potlačili preveč z nogami. Plevel, oziroma kopanje se vrši plitvo in zadostuje, da zrahljamo površje zemlje 2—2 cm globoko. Motika mora biti vsak dan s pilo nabrušena, da korene plevela lahko podstreže in gre delo hitro naprej, ker z motiko vsakokrat bolj na dolgo potegnemo ali stržemo. Spreten delavec, zlasti ženske naredijo v akordu 2000m² na dan, to je 1 ha v 5 dneh.

Ko je pesa prvič opleta, se navadno pognoji s čilskim solitrom, katerega se daje 200 kg na 1 ha in sicer po prvi pletvi samo tretji del, da se na ta način prepreči izguba dušika v spodnjih plasteh zemlje. Ker ga sedaj nimamo, odpade dotično gnojenje. V nekaterih gospodarstvih se uporablja namesto čilskega solitra na polovico z vodo razredčena gnojnica, s katero se vrstice s pomočjo sodov na dveh kolesih škropijo.

Dušikasto gnojilo pospešuje razvoj rastlin, posebno listja.

Po prvi pletvi pesa hitro rase, zlasti, če je padel miren dež. Čez kakih 10 — 14 dni pride na vrsto razredčenje pese v vrsticah ali kupčkih, v katere smo jo sejali. V tem času ima pesa 4 — 6 listov in se že razločno vidi, katere rastline so krepko razvite in katere so šibke.

Izmed teh pa z roko ali pa tudi s pomočjo »pralice« izrujemo vse šipke rastline v vrsticah na razdaljo 20—30 cm, kar je odvisno od širokosti vrstic. Čim ožje so vrstice, tem večja mora biti razdalja v vrsticah med posameznimi rastlinami, čim širje, tem gostejša je lahko pesa v vrsticah samih. Posebno moramo gledati nato, da pesa pravočasno razredčimo, ako smo jo sejali v kupčke, ker iz takih nam zrastejo celi šopki rastlin, katerih korenine se medsebojno spletejo in se pri poznem razredčenju težko izrujejo in se tako tudi najboljša rastlina, katero hočemo ohraniti, poškoduje ali pa tudi izruje. Razredčenje se mora vršiti, dokler niso korenine preveč odrasle, ker s tem zgubi zemlja veliko gnojilnih snovi, ker je potem pesa prešibke rasti.

Na Češkem razredčujejo peso odrasli otroci in zlasti ženske. Razredčena pesa se isti dan v vrsticah komaj vidi in vse rastline ležijo na tleh, kar pa za nje ne vzbuja nikakega strahu. Pomembno je, da imajo dotične rastline glavno lasovito korenino nepretrgano. Ta ima tako moč, da dvigne drugi dan vse rastline pokonci in da imajo s tem večjo energijo k življenju. Če nam slučajno v vrsticah ali v nekaterih kupčkih pesa ni vzkalila ali pa so rastline šibke (v kepasti zemlji), lahko presadimo na ta mesta krepke rastline, katere se pa morajo z zemljo vred presaditi.

Izruvane rastline in presajene, kakor je navada pri krmski pesi, nam sicer rasejo, ampak naredijo veliko število repastih korenin, katere niso v sladkornih tovarnah ljube in tudi sicer pesa dobro ne obrodi, ni debela in ima manjše korenine in deloma tudi manj sladkorja. Zato se povsod sladkorna pesa seje in ne presaja. Pri razredčevanju izrujemo ob enem morebitni plevel med vrsticama in po končanem delu se navadno gnoji drugič s čilskim solitrom in sicer kakih 60 kg na ha, torej drugo tretjino od 200 kg. Če tega gnojila ni, pa tudi lahko gnojenje odpade. Glavni smoter vsega tega dela je, da stojijo posamezne rastline vsaka za-se v vrsticah.

Čez kakih nadaljnjih 14 dni in sicer konec maja, začetkom junija gremo še enkrat vso peso pregledat in jo drugič oplet ali okopat. To delo je zato potrebno, da zrahljamo dovolj odrašeni pesi, katera ima 6—8 velikih listov in korenine, za palec debelo zemlje med vrsticama in da morebitni plevel uničimo in pregledamo, če rasejo posamezne rastline le posamič, ker moramo, če so dve skupaj, vedno slabjšo izruvati, ker drugače se nebi niti ena niti druga zadostno razvila.

Na Moravskem in Češkem graščaki in nekateri kmetje še nazadnje, proti koncu junija, prisujejo k rastlinam zemlje, kar pa ni treba, ker rase sladkorna pesa v zemljo in ne kot krmska pesa iz zemlje ven, vsled česar bi imela preveč zelenih glav in tako preveč rudninskih snovi, katere škodujejo kristalizaciji in čiščenju pesnega soka.

S tem so vsa spomladna dela končana.

Tako obdelana pesa bujno rase, pokrije ves prostor med vrsticama in napravi dolge, gladke in debele korenine. Obiranje listja se nikakor ne priporoča, ker je zeleno listje dihalo za rastline. Skozi nje dajejo solčni žarki pesi sladkor in se tako napravljajo posebno v zadnjih mesecih - avgusta, septembra največje množine sladkorja.

Stanje državnih financ v Evropi.

Češkoslovaški »Zbornik inozemske politike« objavlja zelo zanimiv pregled državnih financ Evrope. Koncem vojne so stale vse vojskujoče se države pred finančnimi problemi, ki so bili strašnejši nego kedaj. Približni znesek vojnih izdatkov vseh vojskujočih se držav znaša krog tisoč milijard frankov, vsi ti izdatki pa so bili pokriveni z emisijami državnih posojil ali z nepokritim papirnatim denarjem. Razumljivo je, da je prva skrb vsake države, da zagotovi obresti prvega dolga in da po možnosti konvertira ta dolg v dolgoletne rente in se čimprej reši gospodarskemu življenju nevarne inflacije nepokritega papirnatega denarja. Da se rešijo vsa ta vprašanja, je potrebna odločna finančna politika in radikalni fiskalni koraki, izcrpljeni do zadnjih konsekvenc, poleg tega pa dobra volja vseh državljanov in razumevanje vseh teh potreb. Vsak narod ima svojo psihologijo in svoj temperament, zato v vsaki državi ne reagira prebivalstvo na enak način na zahteve svojega finančnega ministra. Zato je gotovo zanimivo, se ogledati po načinih, kako posamezni finančni ministri žele sanirati težke finančne razmere svoje države.

Angleška je v tem oziru klasičen zgled. Njen državni dolg, ki je znašal začetkom vojne 645 milijonov liber šterlingov, je narasel na 7435 milijonov liber šterlingov ali 180 milijard zlatih frankov. Ta znatni dolg skuša Angleška reducirati z radikalnimi davki na imetje in davki na volne dobičke, ki znašajo v nekaterih slučajih do 80%. Od tega dolga odpade 1350 milijonov na inozemske dolgove, ostanek 6095 mil. pa je notranjega

posojila. V zadnjih petih letih so se pokrivali vsi državni izdatki po 28% z davki in po 72% z notranjimi posojili, iz česar izhaja, kako ogromne žrtve je doprinalo prebivalstvo prostovoljno, v svesti, da zdrave državne finance pomenijo zdravo gospodarsko življenje, zdrave socialne razmere. Lanski proračunski deficit, ki je bil mnogo večji nego se je sprva mislilo, bo pokrit z novimi davki, ker na Angleškem velja princip, da mora država pokrivati proračun z lastnimi sredstvi, nikdar pa z novimi dolgov. — Tako se skuša Angleška izvleči iz vojnih dolgov. Ko se notranji dolgovi postopno reducirajo na gori opisani način, se bode inozemski dolg lahko amortiziral. K temu bo mnogo pripomoglo tudi trgovsko brodogradništvo, ki pri današnjih cenah brodogradnega prostora tvori znatno aktivno postavko v prometni bilanci.

V mnogo slabšem položaju je **Francija**. Njen proračun za leto 1920 znaša okroglo 25 milijard frankov, od katerih je pokritih samo 12 milijard. Državni dolg znaša 193 milijard frankov. Novi finančni minister skuša predvsem z ugodno konverzijo raznih dolgov unificirati državni dolg in ga pretvoriti v dolgoletne rente. Ta znatni državni dolg bo dolgo obremenjeval bidžet in bo zato Francija prisiljena, da končno kakor Anglija poseže po znatnih davkih, ki so že danes na Francoskem zelo visoki. Najslabša stran Francoske je vsekakor znaten pasiv prometne bilance, proti kateremu ni sredstva, dokler se Franciji ne posreči, da dobi nazaj svoj denar, plasiran v inozemstvu. Zato francoski inozemski dolg, ki znaša krog 15 milijard frankov, raste in valuto franka more obvarovati edino dolgodobni kredit v inozemstvu, za katerim Francoska teži z vso silo. Po mirni pogodbi pripade Franciji znatna reparacija s strani Nemčije za povzročene škode. To reparacijo mora določiti reparacijska komisija, njena višina se pa že sedaj ceni na krog 120 milijard frankov. Na to svoto mora Nemčija glasom § 535 mirovne pogodbe kot priznanje svojega dolga v roke reparacijske komisije izdati obligacije, glaseče se na 100 milijard zlatih frankov. Prvi obrok v znesku 20 milijard ima Nemčija izplačati 1. aprila 1921. Izven tega mora Nemčija predati tudi ladje, razni material, pre-

mog, surovine itd. Vse to bo znatno pomaglo Francoski, da svoje finančno breme zvali na Nemčijo. Vsekakor je vprašanje, kako dolgo in kako naglo bo Nemčija v stanu plačevati te ogromne svote. Trenutni položaj v Franciji je zelo težek in zahteva junaških naporov Francije in močne živce vseh Francozov. Da imajo dobre živce, ko se gre za obstoj države, so pokazali Francozi tekom vojne, in videti je, da se jim posreči, se izkoptati iz tega položaja. Prvi korak so storili z razpisom novega državnega posojila, ki znaša okroglo 17 milijard. S tem zneskom bodo mogli pokriti bidžetni deficit. Za današnje razmere, ki vladajo na Francoskem, je ta uspeh državnega posojila vreden rešpekt. Nek franc. general je rekel pred razpisom posojila, da stoji Francoska pred novo Marno. Ta primera je zelo dobra, v kolikor se tiče važnosti tega posojila za eksistenco države. Francija je izšla iz te bitke zmagonosno.

Razmeroma dobro stoji v tem ozrtu **Italija**. Njen državni dolg znaša 78 milijard lir. Proračun za l. 1920 izkazuje deficita 2170 milijonov. Največja težava Italije je v pasivni trgovinski bilanci, ki izkazuje krog 13 milijard deficita. Gotovo pa je, da se bo situacija izboljšala, čim bo Italija intenzivneje delala s centralno Evropo in Rusijo. Uspeh državnega posojila je presegel vsa pričakovanja. Vplanih je za vsem 13 milijard lir, kar je nenavadno za državo, kakršna je Italija.

Enako dobro stoji tudi **Belgija**. Proračunski deficit znaša 300 milijonov in se bo lahko kril z davki, ker je prebivalstvo Belgije bilo dozda izmed vseh držav najmanj obremenjeno z davki. Državni dolg znaša 20 milijard, všteti v to tudi 7½ milijard bonov, emitiranih za nemške bankovce, ki so v Belgiji bili v prometu. Napram tem dolgu je postaviti reparacijo 2 milijard, ki jih mora Nemčija plačati v zlatu. Zato v Belgiji niso potrebni posebni fiskalni koraki in ozdravljenje njenih financ gre popolnoma normalnim putem.

Člankar nato primerja z razmerami teh evropskih držav finančni položaj **Češkoslovaške**, ki stopa v l. 1920 z dolgom 22 milijard češkoslovaških kron (všteti kvoto predvojnega dolga Avstrije), nepokriti papirnat denar v prometu, izredne izdatke, tretjino hongri-

ranega vojnega posojila) in 3 milijarde zlatih frankov (všteti takso za osvobodjenje, kvoto predvojnega inozemskega dolga, izdatke zaveznikov za vzdrževanje revolucionarne armade). Napram temu treba računati reparacijo za vojne škode po Avstriji in Madžarski, katero določi reparacijska komisija; ta postavka je pa dvomljiva. Češkoslovaška se skuša spraviti iz tega položaja z notranjimi posojili, ki jih je dozda razpisala že tri. Izven tega je uvedla davek na vojne dobičke in oddajo premoženja.

Bodočnost Jugoslavije je odvisna od njene trgovske mornarice.

Vsak lajik v pomorskih stvareh ve, da je brodska tonaža na svetu majhna, da pa je potreba uvoza in izvoza zelo velika. To kar se je zamenjalo tekom celih štirih vojnih let, ne da se takoj nadomestiti, osobito ne takoj, ker je več ali manj utrpela vsaka država izgube v brodogradništvu, posledice vojne. Resnica je, da ima Anglija danes že zopet isto tonažo, kakor jo je imela v začetku vojske (zaplenujeno nemško trgovinsko in novoizgrajeno brodogradništvo), pa kaj pomeni to za njene današnje potrebe, ko so tudi njena skladišča skoraj popolnoma prazna in ko je porabila že skoraj vse zaloge. Za vojske je Anglija morala podpirati svoje zaveznike s premogom in vojnim materialom in je bil vsled tega znaten del brodogradništva pasiven, kar se je tikalo preskrbe same Angleške. Res je tudi, da je Anglija prisiljena neutralno brodogradništvo, da je moralo postaviti 30% svoje prostornine zaveznikom na disposicijo, ako je hotelo dobivati angleški premog, ki je doslej najboljši in brez katerega ni moglo obstajati, res je, da so prisilili vsako ladjo, katera je plula po oceanu (v coni blokade), da je pristala radi kontrole v kaki angleški vojni luki, kjer so isto natanko pregledali radi kontrebande in pošte. Za ladje, katere so v tej coni potopili, plačala je Anglija odškodnino. Tako je Norveška izgubila skoraj polovico svoje trgovinske mornarice, pa Angleži so ji vsako ladjo poplačali v

dobrem zlatu, tako, da zamorejo Norvežani danes graditi mnogo lepše in večje ladje. Tudi drugi neutralci so zgubili brodovje, a to samo zato, da je Angleška svojo izgubo na ladjevski prostornimi rešila, ker kar se denarja tiče, je zaslužil izpad tudi ostali del brodovja. Vidi se, da so praktični Angleži dobro računali.

Nevaren konkurent Angleške so danes Zjedinjene države severoameriške katere z mrzlično brzino gradijo ladjeve, želeči, da se v prvi vrsti osamosvojijo iz tujega vpliva na svoji zemlji, v drugi vrsti pa, da zalotijo naš kontinent ter ga podvržejo svoji moči. To se jim bo tudi posrečilo, ker delajo hitro, premišljeno in dosledno. Za par mesecev spustili bodo v morje okrog 800.000 ton brodske prostornine, kar bo zopet dignilo znatno njih izvoz, kateri se že danes prav močno izraža na evropskem trgu. Amerikanci so dobro vedeli, zakaj se stopili v vojno in zakaj ne zahtevajo zase niti pedi zemlje kot odškodnino. Spretni Yankee misli: če podvržem Evropo ekonomsko, potem sem tam seveda jaz gospodar! Angleži to dobro vidijo, toda danes so še preslabi, da bi se temu strašilu zamogli dovoljno upreti. Toda tudi oni delajo s polno paro, da kako tako vzdržijo svoj prestiž vsaj v svojih kolonijah, pa ne sme se pri tem pozabiti, da imajo njih pogajanja, katera vodijo sedaj z sovjetsko Rusijo, v prvi vrsti namen, da se ji vzljubijo ter jo odvrnejo na nekak način od Indije — te njihove Ahilove pete.

Znano nam je, da so početkom vojne nemške trgovske ladje delale Angležem v njih lastnih kolonijah veliko konkurenco. Kdor se je mudil v Egiptu ali na Levanti, videl je tam nemške parobrodne velikane družbe H. A. L. (Hamburg-Amerika-Linie) in drugih družb, s kako samozavestjo, s kakim sijajem, kako po ceni in s kako točnostjo v vožnji konkurirajo John Bullu. Gotova resnica je, da je Angleška svojo svrhu dosegla, ko je uničila Nemce na morju, vendar ostane vprašanje, ali se ne bo Nemčija postavila s svojo vstrajnostjo in doslednostjo ojačena na noge. Ker, akoravno je uničena njena mornarica, ni še uničen

njen vstvarjajoči duh, ki tudi danes ne miruje. Angleži se morajo poskrbeti, da ji preprečijo napredek, kjer le mogoče, vendar se zna pripetiti, da bodo poraženi sami s strani svojih številnih plemenskih tekmecev Amerikancev, tako, da bi nekega dne zastaral tudi njihov izrek: »Rule Britannia, Britannia rule the Waves! Britons never shall be slaves!« (Vladaj Britanijo, vladaj valovom. Britanci ne bodo nikdar sužnji!) Ne rečemo, da bi se to ravno moralo zgoditi, ker imajo tudi Amerikanci svojega močnega tekmeča, katerega poskušajo istotako ob prvi priliki pritisniti ob zid, to so Japonci. Tudi ta narod dela mrzlično naglo na izgradbi svoje trgovinske in vojne mornarice. Njihova zemlja je preobljudena, industrija velika in tudi oni želijo imeti zemljo za svojo podjetnost. Japonci se povsod kmalu aklimatizirajo in prilagodi ter je tudi s skromnim zadovoljen. Zato so tudi pridobili devizo: »Azija Azijatom!« v čemer je v prvi vrsti prizadeta Amerika, katera se je zasedla na Filippine, da tam prav uspešno nadzoruje in pospešuje trgovinski razvoj Japonske. To pa Angleži tudi vedo in bodo gotovo poskrbeli, da se ameriško-japonsko prijateljstvo ne raztegne do večnosti, držec se svojega reka, ki pravi, da je treba kravo takrat molzti, kadar se dva druga zanjo prepirata.

Italija je kupila v Ameriki 100.000 ton ladjevske prostornine, a v program si je postavila še 1.000.000 ton. Tudi ona je bila do pred vojne odvisna od Nemčije, ker ji je ta subvencionirala njeno trgovsko brodovje ter vzdrževala parobrodno progo Genova-Buenos-Aires in v ostale južnoameriške luke. Danes tudi Italija uvideva, da, ako hoče svojim težnjam zadovoljiti, mora zgraditi koliko možno veliko in številno trgovsko in vojno mornarico, da postane gospodarka v Sredozemskem morju. Francozov se vsi skupaj ne boje, ker oni baje nimajo dovoljno dobrih in razvitih luk za dovoljen razvitek svoje mornarice ter razun tega baje nimajo mnogo smisla za svojo trgovsko mornarico (?), pa menijo, da bo po njihovem računu žnjo lahko delo.

(Konec prihodnjič.)

Zadružne in gospodarske novice.

Visoko imenovanje in odlikovanje. Prvi podpredsednik Zadružne Zveze v Celju g. dr. Vekoslav Kukovec je bil pri sestavi sedanje koncentracijske vlade imenovan za ministra socialnega skrbstva. Ob priliki regentovega potovanja v Hrvatsko in Slovenijo je bil nadalje g. minister dr. Kukovec odlikovan z visokim redom Sv. Save prvega razreda. Na visokem imenovanju in odlikovanju častita Zadružna Zveza in v njej združene zadruge tudi na tem mestu svojemu dolgoletnemu, za prospeh naše organizacije prezaslužnemu podpredsedniku z željo, naj nam ostane i na tem odličnem mestu naklonjen sodelavec.

Razvrstitev poslov v pisarni Zadružne Zveze. Tajništvo in vodstvo blagovnega oddelka: Janko Lešničar, vodstvo denarnega oddelka: Janko Smodiš, revizije opravljata Janko Lešničar in Janko Smodiš. Članice pa prosimo, da naj dopisov ne naslavlajo osebno na enega ali drugega izmed gori navedenih uradnikov temveč edinole na Zadružno Zvezo v Celju.

Izvoz starega fižola je prost do 31. avgusta proti plačilu izvozne carine in zavarovanju valute (glej »Uradni list« št. 77 z dne 23. junija 1920).

Konjerejski sosvet se je ustanovil pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. Naloga mu je pospeševanje in organiziranje konjereje v Sloveniji in šteje 12 članov. Ti člani se razdele na šest samostalnih konjerejcev, 3 strokovne poročevalce kmetijskega poverjeništvu, vodjo državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani in predsednika obeh konjerejskih odsekov. Predseduje vsakokratni poverjenik. Ker spada po § 2 razglasa o ustanovitvi konjerejskega sosveta v področje te korporacije tudi »ustanavljanje, vzdrževanje in upravljanje konjerejskih zavodov«, med katere smemo pač prištevati tudi zadružne ustanovitve te vrste, bi bilo umestno, da bi se sosvetu pritegnili tudi zastopniki onih zadružnih zvez, čijih članice so posamezne konjerejske zadruge.

Prva jugoslovanska razstava narodnih ročnih del se bode vršila meseca avgusta v Zagrebu. Razstava bode

obsegala: 1. predmete narodne umetnosti, kakor narodnih nošenj, tkanin, vezenin, rezbarij, usnjenih in lončarskih okarskov itd.; 2. predmete umetnega obrta na tkanini, steklu, lesu, porcelana itd. na temelju narodne ornamentike; 3. predmete hišne industrije: tkanine, veziva, zastori in preproge, rezbarije in lesni izdelki, kameniti in lončarski izdelki itd. Prva dva oddelka razstave sta narodno kulturna, zadnji oddelek ima pa važno narodnogospodarsko nalogo. Točen program in vse druge informacije daje »Ženska zadruga, Zagreb, Strossmayerova ulica 8.«

Kmetijski stroji v filmu. Državni urad za filme v Nemški Avstriji izdeluje film, v katerem se bode predstavljala uporaba kmetijskih strojev. Film se bode predstavljal v kinih po deželi. Taka akcija bi tudi pri nas ne bila odveč! Sploh bi se moral pri našem kmetijskem poverjeništvu naravnost ustanoviti urad za propagando nakupa in uporabe kmetijskih strojev, ako ni možno, da bi tako institucijo uvedla Kmetijska družba ali zadrugne zveze.

Izvoz graha, otrobov in zmletih koruznih storžev je dovoljen v neomejeni količini proti plačilu izvozne carine in zavarovanju valute (glej »Uradni list« št. 76 z dne 19. junija 1920).

Ustredni jednota českých hospodářských družstev v Prahi je imela 13. junija t. l. svoj občni zbor v Prahi. Občnega zbora se je udeležilo 729 delegatov, ki so zastopali ravno jeden tisoč včlanjenih zadrug. Kako velika je ta kmetijska češka zadrugna organizacija, kažejo naslednje številke: Jednato šteje sedaj 1659 kampeliček (rajfajz-novk), 489 drugih gospodarskih zadrug in 35 fizičnih članov (odbornikov načelstva in raznih odborov), skupaj tedaj 2230 članov. Stanje deležev je znašalo 31. decembra 1919 K 5,278.700 — in stanje vlog v tekočem računu K 410,408.422. Pripomnimo, da obstoji poleg te zveze še jedna zveza kmetijskih zadrug v Prahi, dve v Brnu in jedna v Opavi. Šulce-deličevke in delavska konzumna društva so združena v posebnih zvezah. Naša kraljevina je po teritorialnem obsegu večja ko čehoslovaška republika in ima več čisto kmetijskega prebivalstva. Kdaj bomo

dosegli kmetijsko združništvo, ki se bode moglo vsaj približno meriti s češkim?

Trboveljska premogokopna družba je zvišala svojo delniško glavnico od 24 na 48 milijonov kron — kakor nam to naznanja skromna notica v zagrebških listih. Ker razpisa subskripcije pri nas vobče ni bilo, so dobili nove delnice očitvidno samo stari delničarji. Glasovi o nacionalizaciji tega velevažnega industrijskega podjetja so pri nas vobče popolnoma utihnili. Ali naj gospodarijo v Trbovljah, Hrastniku, Laškem in Rajhenburgu i vbodoče samo tujci? Rešitev tega vprašanja bi bila morda važnejša kakor marsikaj drugega, o čemur se pri nas govori in piše.

Obpravnavanje vojnih posojil na Češkem. »Prager Tagblatt« z dne 3. jun. 1920 je priobčil razgovor enega svojih urednikov s čehoslovaškim finančnim ministrom dr. Englišem. Ta je izvajal: »Država namerava najeti novo veliko notranjo posojilo, da zagotovi za bodoče leto aprovizacijo države, pospeši in povzdigne produkcijo z obsežno elektrifikacijo in konečno, da začne pomožno akcijo glede vojnega posojila, ki znatno obtežuje mnoge, z narodom v najožjem stiku stoječe denarne zavode. Pri tej akciji se bode strogo ločilo hranilnice in zadrug od bank, privatnih podjetij in privatnikov vobče. Prvo skupino denarnih zavodov treba tako daleč podpreti, da pridejo zavodi tekom let ob varčnem in previdnem gospodarstvu do normalnega gospodarskega življenja.« — K temu še dostavljamo, da so nekateri češki listi poročali, da bi država prevzela vojno posojilo hranilnic in zadrug s 65%, vojno posojilo bank in privatnikov pa s 50% nominalne vrednosti. Prevzem se bode izvršil najbrže na podoben način kakor v Nemški Avstriji, namreč, da se bodo titri vojnih posojil porabili za delno plačilo novega državnega posojila.

Prva rusinska banka v čehoslovaški republiki, kamor spadajo sedaj tudi podkarpatski Rusini, je bila te dni ustanovljena v Ungvaru s 5 milijoni delniške glavnice. Zadrugništvo ta pod Madžarsko popolnoma zanemarjeni del rusinskega naroda doslej le malo pozna.

Naši državni dolgovi. Kraljevina Srbija je imela pred vojno 900 milijonov frankov državnega dolga; med vojno se je zadolžila za 2.000 milj. frankov in 12 milijonov dolarjev; nova ujedinjena država je najela doslej sledeča posojila: 6% državnih bonov 287 milijonov; pri avstro-ogrski banki 300 milijonov, v bonih pri markiranju 800 milijonov (vsota bo nekaj višja), pri Narodni banki 988 milijonov, v Ameriki 55 milijonov dolarjev in na Francoskem 106 milijonov frankov. — Vsled pohenotenja uprave pa pridejo na državo še dolgovi posameznih bivših avstro-ogrskih pokrajin; za te dolge se bode številka naših državnih dolgov še zvišala!

Ponarejene 5 dinarske note. V Zagrebu in tudi po Sp. Štajerskem so se pojavile ponarejene petdinarske note. Spozna se jih prav lahko, ker so bledeje barve, so prav slabo izdelane na strani, kjer stoje štiri petice; dalje manjka med večjima peticama zgoraj številka serije. Torej pozor!

Zanimivo podjetje dalmatinskega podružništva. V dalmatinskem mestu Omišu se je osnovalo prošle tedne delniško društvo »Industrijalna zajednica« s kapitalom 30 milijonov kron. Ta kapital se misli dvigniti na 200 milijonov. Društvo ima namen osnovati tvornice, za katere ima Dalmacija i surovine i konzumente na razpolago. V prvi vrsti je to tvornica za pohištvo, potem tvornica stavbenega materiala, dalje tvornica za ribje mreže in tvornica za predelovanje kož. Večino kapitala dajo razne močne dalmatinske zadrug, katerim moremo sploh dati lepo spričevalo, da so nas Slovence glede podjetnosti in strumne organizacije prekosili. V prvi vrsti je to seveda zasluga vodilnih mož v splitskem Savezu.

Obnova okupiranih slovenskih dežel. Italijanski uradni list je te dni objavil kraljev dekret, s katerim pooblašča italijansko vlado za izdajo posojila 4 milijard lir za obnovo na novo pridobljenih pokrajin.

Adresar trgovskih in industrijalnih podjetij v Bosni in Hercegovini v srbo-hrvatskem in francoskem jeziku sta izdala uradnika trgovsko-občne

zbornice v Sarajevu gg. Terzić in Marić. Adresar se lahko naročuje po vseh knjigarnah in stane 15 dinarjev. Nedvomno bode dobro služil našim eksporterjem, eventualno tudi zadrugam, ki se bavijo z eksportom na Balkan. V adresarju so navedene tudi vse zadruge v Bosni in Hercegovini. Zadrugištvo je v tej deželi še zelo mlado, ker se je bivša avstrijska uprava snovanju zadrug upirala. Tako je Bosna dobila svojo prvo zadrugo še le l. 1907; osnoval jo je neki srbski svečenik v Štrbcih pri Višegradu. Do pred vojne je bilo ustanovljenih 128 srbskih kmetijskih zadrug, ki so združene sedaj v posebni zvezi v Sarajevu. Poleg teh obstoji kakih 60 hrvatskih, 6 muslimanskih in 10 nemških kmetijskih zadrug; hrvatske in nemške kmetijske zadruge imajo svojo zvezo.

Angleški bančni diskont. Angleški časopisi poročajo, da se namerava angleški bančni diskont zvišati na 8%.

Število zadrug v čehoslovaški republiki. Dne 1. januarja 1920 je obstojalo v čehoslovaški republiki 10.653 zadrug; od teh je bilo: posojilnic šulcedeličevk 1897, rajfajznovk 3.823, konzumnih zadrug 1991, raznih kmetijskih zadrug 1286, raznih obrtniških zadrug 1048, stavbnih zadrug 549 in raznih drugih zadrug 57. Iz statistike novih ustanovitev se vidi, da se je l. 1919 ustanovilo prav malo rajfajznovk (19), precej šulcedeličevk (57), veliko konzumnih (197) in raznih kmetijskih zadrug (135), največ pa raznih obrtniških zadrug (202) in stavbnih zadrug (204). Te številke jasno kažejo, v kateri smeri se giblje danes gospodarstvo in kje je zadruga pomoč najpotrebnejša.

Dve novi slovenski banki. Na inicijativo Zadrugne zveze v Ljubljani se je ustanovila v Ljubljani »Gospodarska banka«; delnice ostanejo po večini v rokah imenovane zveze in njenih članic. S tem je ustanovljena prva zadruga banka v Sloveniji. — Na inicijativo Ljubljanske kreditne banke se ustanavlja v Ljubljani Obrtna banka. Ne vemo, če bi ne bilo srečnejše organizirati obrtniškega kredita na zadrugi podlagi.

Zadrugiški kongres se je vršil v Zagrebu dne 12. 13. in 14. junija 1920.

O kongresu priobčimo v prihodnji številki natančnejše poročilo. Prihodnji zadrugiški kongres se vrši l. 1921 v Ljubljani.

Pridelovanje tobaka v Sloveniji.

Kakor poroča »Kmetovalec«, je finančno ministstvo z odlokom št. 291 z dne 4. marca 1920 odobrilo predlog monopolne uprave, da se l. 1921 upelje po vinorodnih krajih Slovenije pridelovanje tobaka. Vpoštev bo prišlo sajenje pipnega tobaka. Kdor se zanima za podrobnosti, naj si prebere obširen tozadevni spis g. Jožefa Mandelja v št. 11 »Kmetovalca« z dne 15. junija 1919. Zadeva je za naše vinorodne kraje velike važnosti, ker bi ta prav donosna kultura gospodarsko eksistenco mnogim vinorejcem olajšala.

Znižanje izvozne carine na vino.

Gospodarsko-finančni odbor v ministertvu za trgovino in industrijo je sklenil v svoji seji dne 4. jun. tl. še znižati prvotno določeno izvozno carino v znesku 100 dinarjev za 100 kg na 5 dinarjev = 20 kron za hektoliter. Ta lep uspeh smemo med drugim pripisovati tudi energičnemu vinarskemu in sadjarskemu odseku Slov. kmetijske družbe v Mariboru kateremu načeluje vinarski ravnatelj g. Puklavac. Kako važno je to vprašanje za našo državo, kaže sledeči odlomek iz spomenice gornjega odseka glede izvozne carine: »Po statistiki znaša površina vinogradov v Jugoslaviji približno 250.000 ha, in sicer odpade: 1. na staro Srbijo 56.000 ha, 2. na Bačko in Baranjo 45 tisoč ha, 3. na Hrvatsko in Slavonijo 40.000 ha, 4. na Dalmacijo 76.000 ha, 5. na Bosno in Hercegovino 6000 ha, 6. na Slovenijo (brez Goriške in Primorja) 35.000 ha, skupaj 258.000 ha. Na tej površini ne pridelava v 10letnem povprečju letno najmanj 5 milijonov hektolitrov vina. Od tega porabi glasom statistike (20 litrov vina na osebo prebivalstva računano) približno 2 in pol milijona hl vina doma in ga torej ostane za izvoz tudi 2 in pol milijona hl, v vrednosti pod današnjimi razmerami, računano samo po 10 K liter, 2500 milijonov ali 2 in pol milijarde kron. Iz teh števil je razvidno, da je izvoz vina za Jugoslavijo največjega pomena in pričakovati bi bilo, da cen-

tralna vlada to aktivno postojanko v naši trgovski bilanci primerno upošteva in izvoz vina kolikor mogoče pospešuje. Pa temu žalibog ni tako, kakor kaže dosedanje postopanje vlade, posebno pa najnovejša vpeljava visoke izvozne carine 100 dinarjev = 400 K na hl izvoženega vina (brutto), (ki se je po najnovejših časniških vesteh znižala na 20 din. = 80 K). Če je izvoz vina na celokupno Jugoslavijo velikanske važnosti, velja to še v veliko večji meri za našo slovensko pokrajino, za obstoj, kateri je izvoz vina takorekoč življenska potreba, če ne bomo vina mogli izvažati, se bo morala vinoreja večidel opustiti in ker se izvaja vinarstvo pri nas skoraj izključno na takih tleh, ki niso porabna za nobeno drugo kulturo, razen pogozditve, in ker gozd, kakor je znano, ne more rediti toliko prebivalstva, kakor vinoreja, ne bo našim pridnim ljudem nič drugega preostajalo, kakor izseliti se. Računi se, da se pri nas živi dobra tretjina prebivalstva (t. j. kakih 20 tisoč ljudi) od vinoreje. Če se izvoz vina onemogoči, bi najmanj $\frac{3}{4}$ vinorejcev propalo, ozir. se opustilo in najmanj kakih 100.000 prebivalcev bi moralo zapustiti svoje domove in iti po svetu s trebuhom za kruhom.

Za povzdigo naše valute v prometu z inozemstvom. Finančni minister je izdal z dnem 26. maja 1920, št. 69748 odlok, s katerim se določajo smernice pri nakupovanju blaga v inozemstvu v naslednjem zmislu. Kakor je že splošno znano, so eden izmed glavnih vzrokov nizkemu kurzu naše valute in njenemu počasnemu dviganju naša ogromna izplačila v inozemstvo. Vsled večletne vojne je naša zemlja popolnoma izčrpana in cele pokrajine se čisto opustošene ter se obračajo na centralno vlado za svojo obnovo. Ako se k temu priračunajo še razne druge dobave v inozemstvu, ki jih ni dobiti v naši kraljevini, tedaj se dobi jasnejši pojmov o naših ogromnih izplačilih v inozemstvo, medtem ko so plačilna sredstva v to svrhu jako pičila. Najslabše je pa to, da se opaža, da se pri vseh dobavah v inozemstvu sklepajo pogodbe s plačilom v valuti, ki je nesorazmerno višja od naše, to je

ne gleda se ne event. možnost plačila v naši valuti, da, niti na to ne, da se plača v denarju dotične države, iz katere se blago dobavlja. Nedvomno je, da se na ta način manjša naša plačilna moč ter se mora čimprej onemogočiti tako postopanje. Ker je minister financ v prvi vrsti poklican, da vodi račune o našem plačilnem prometu ter ukrene vse potrebno za zboljšanje naše valute, je odredil: 1. Naj se v bodoče poskuša sklepati dobavne pogodbe v inozemstvu v prvi vrsti v naši valuti, potem šele v valuti države, kjer se blago naroča. 2. Naj se ne dobavlja v nevtralnih ali onih državah, kojih valuta je nesorazmerno višja kakor naša. 3. Naj se predloži finančnemu ministru v vednost in odobrenje vse pogodbe, v katerih se stranka obveže k plačilu v inozemstvu. Pri tej priliki se pripominja, da se ne bo odobrila nobena pogodba, ki v pogledu valute ne odgovarja gornjim principom in zlasti ne pogodbe o dobavah iz držav s povsem nizkim valutnim kurzom, ako se dogovori plačilo v boljši tuji valuti, kakor n. pr. pogodbe, sklenjene v Romuniji ali Poljski etc., ako se ni pogodilo plačilo v denarju dotične države, temveč v tujem novcu večje vrednosti.

»Derma«, znani kartel usnjarskih veletovarnarjev na Hrvaškem, proti kateremu se je dvignila huda opozicija iz vrst malih obrtnikov, bo, kakor poroča zagrebška »Riječ SHS«, ukinjen.

Premog za papir. Vlada je dovolila izvoz premoga v Avstrijo kot rekompenzacijo za rotacijski papir.

Železarska industrija v Avstriji gre — če smemo verjeti tamošnjim časopisom — svojemu koncu naproti. Kot vzrok navajajo listi pomanjkanje premoga in koksa, ki ga ne dobe več iz Čehoslovaške, ter dejstvo, da češka železarska industrija svoje gotove izdelke prodaja v Avstrijo za iste cene, za katere more avstrijska železarska industrija dajati šele napol izdelano železo. Če se ne posreči v par tednih — pišejo avstrijski listi — rešiti avstrijsko železarsko industrijo iz pomanjkanja surovin, je prerazan življenski živec države, zapečaten nujna gospodarska smrt, obubožanje in končno izseljenje ravno najbolj produktivnih delovnih moči v največjem obsegu neizogibno, skratka — polom.

Žetev — bencin za mlatilnice. Žetev se je pričela in kaže ugodno. Mlatilnice se že pripravljajo in za bencin je veliko povpraševanje. Pa ta visoka cena! Ali mora res kmet in vsak drugi tako drago plačati bencin, ker hoče vlada in še verižnik pri tem mnogo zaslužiti? Če je v republiki Avstriji bencin po ceni, zakaj pa je pri nas tako drag, da ga ni mogoče nabaviti? Naša krona je veliko več vredna kakor avstrijska, pa moramo zato vkljub temu pet in desetkrat dražje plačevati. Sicer se vse izgovarja na visoko carino, pa ta menda ne bo vsega kriva, temveč več postranski žepi izsesovalcev, razne podkupnine in kar je še primernega, ki nese raznim špekulantom in drugim prekupčevalcem, pa baje tudi visoki upravi dol do Beograda.

Ekspozitura Mariborske eskomptne banke se je otvorila v Rogaški Slatini.

Zmanjšana dobra letina. Iz vseh strani naše države prihajajo poročila o velikih nevihtah s točo, posebno iz nekaterih krajev Slovenije, iz Zagorja na Hrvaškem, pa tudi iz rodovitne

Bačke. Tako bo seveda naša letina, ki je tako sijajno obetala, nekoliko skrčena.

Nova tovarna. V Vrhniki pri Ljubljani se je ustanovila tovarna za konzerve, salame, šunke, milo, margarin, kolomaz itd. Zraven tovarne je velika lastna klavnica z modernimi hladilnicami itd.

Izvoz premoga v Evropo je prepovedala ameriška državna trgovinska komisija.

Pod državni sekvester bo postavljeno imetje podanikov neprijateljskih držav.

VSEBINA: Regent Aleksander v Sloveniji. — Vabilo na redni občni zbor Zadružne Zveze v Celju. — Objave Zadružne Zveze v Celju. — Blagovni promet Zadružne Zveze v Celju. — † Dr. Pavel Störck. — Protest Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani radi sestavitve in delokroga Gospodarskega sveta. — Kaj je z enotnim poštним čekovnim uradom? — Državna tvornica galice v Gaberju pri Celju. — O letošnji svetovni žitni letini. — Za sladkorno industrijo v Posavju. — Stanje državnih financ v Evropi. — Bodočnost Jugoslavije je odvisna od njene trgovske mornarice. — Zadružne in gospodarske novice.

Vabilo na

o b č n i z b o r zadruga „Rinka“

ki se bode vršil dne 18. julija dopoldne ob 10. uri v sejni dvorani Posojilnice v Celju s sledečim dnevnim redom:

1. letno poročilo in sklep o letnem računu; 2. sklep o razdružbi in likvidaciji zadruge na korist Savinjske podružnice slovenskega planinskega društva v Gornjem gradu; 3. razni nasveti in predlogi.

Ako občni zbor ob 10. uri ni sklepčen, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je brez ozira na število zadružnikov sklepčen.

Celje, dne 15. aprila 1920.

NAČELSTVO.

Vabilo na

redni občni zbor Posojilnice v Konjicah

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši v soboto, dne 15. maja 1920 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru posojilnice s sledečim vspešnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919 in razdelitev čistega dobička. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Konjice, dne 22. aprila 1920.

NAČELSTVO.

Vabilo na

redni občni zbor

Kranilnice in posojilnice v Globokem
registrovane zadruge z neomejeno zavezo

kateri se bo vršil v četrtek, dne 17. junija 1920 ob 1. uri popoldne v posojilniški pisarni v Globokem h. št. 50.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Pregled in odobrenje računskega zaključka za 1919. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

V Globokem, dne 1. junija 1920.

NAČELSTVO.

Občni zbor

Kranilnice in posojilnice v Limbušu

registrovane zadruge z neomejeno zavezo se vrši

dne 23. maja 1920 ob 9. uri predpoldne v posojilniški pisarni v Limbušu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919. 4. Volitev nadzorstva. 5. Razdelitev čistega dobička. 6. Predlogi.

Limbuš, 3. maja 1920.

Kranilnica in posojilnica v Limbušu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Ant. Godec.

Jernej Tominc.

Vabilo na

občni zbor**Hranilnice in posojilnice v Šmarji pri Jelšah**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v pisarniških prostorih dne 10. junija 1920 ob 13. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje računa za upravno leto 1919. 4. Volitev enega člana v nadzorstvo. 5. Slučajnosti.

* V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor eno uro pozneje z istim dnevnim redom ne glede na število došlih zadrugnikov.

NAČELSTVO.

Hranilnica in posojilnica v Vuženici

registrovana zadruge z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. junija 1920 ob 1. uri pop. v društvenem uradu v Vuženici št. 34 po sledečem dnevnem redu:

1. Odobrenje občnih zborov 1917, 1918 in 1919. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Prečitanje poročila o izvršeni sodni reviziji. 5. Sprememba zadrugnih pravil. 6. Razni nasveti in predlogi.

Vuženica, dne 30. maja 1920.

Hranilnica in posojilnica v Vuženici, registrovana zadruge z neomejeno zavezo. NAČELSTVO.

Vabilo na

XIII. redni občni zbor**Hranilnice in posojilnice v Prevojah**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši v nedeljo, dne 30. maja 1920 ob 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1919. 4. Slučajnosti.

Prevoje, dne 15. maja 1920.

NAČELSTVO.

Vabilo na

ustanovni občni zbor**Kmetijske zadruge v Spodnji Polskavi**

karer se bo vršil 24. maja 1920 ob 3. uri popoldne v šoli na Spodnji Polskavi.

DNEVNI RED:

1. Poročilo ustanovitve Kmetijske zadruge. 2. Sprejemanje novih udov. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Spodnja Polskava, dne 2. maja 1920.

ODBOR.

Vabilo na

občni zbor**Posojilnice v Trbovljah**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se bo vršil v nedeljo, dne 13. jun. 1920 ob 3. uri popoldne v posojilniškem uradu.

DNEVNI RED: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo računskega pregledovalca. 3. Odobritev računov. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Razdelitev čistega dobička. 6. Volitev enega člana načelstva. 7. Slučajnosti.

Trbovlje, dne 27. majnika 1920.

Posojilnica v Trbovljah, registrovana zadruge z neomejeno zavezo. Tajnik: Ant. Kuhar. Načelnik: Josip Moll.

Pašniška zadruge v Gornjemgradu

ima svoj

redni občni zbor

dne 4. maja 1920 ob 1. uri popoldne v gostilni g. Fišerja v Gornjem gradu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva. 2. Posvetovanje o pašniku Lepenatka. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1919. 4. Slučajnosti.

Gornjigrad, dne 19. aprila 1920.

NAČELSTVO.

Občni zbor**Glavne hranilnice in posojilnice Slovenskih Goric**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo v Št. Lenartu na Štajerskem

se vrši dne 21. majnika 1920 ob 17. uri v uradnih prostorih s sporedom:

1. Odobritev računa za leto 1919. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Slučajnosti.

Sv. Lenart, dne 10. maja 1920.

ODBOR.

Vabilo na

45. redni občni zbor**Gornjesavinjske posojilnice v Mozirju**

dne 20. maja 1920 ob 14. uri (2. uri popoldne.)

Dnevni red:

1. Prečitanje in odobrenje zapisnika 44. občnega zbora z dne 29. marca 1919. 2. Poročilo načelstva o delovanju in o računih za leto 1919. 3. Poročilo nadzorništva in njega nasveti o porabi preostanka. 4. Volitev načelstva in nadzorništva. 5. Posameznosti.

Ako ob navedeni uri ni dovolj članov zbranih, se vrši zborovanje eno uro kasneje pri vsakem številu.

V Mozirju, dne 5. maja 1920.

NAČELSTVO.

Vabilo k

rednemu občnemu zboru**Hranilnice in posojilnice v Grižah**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši v nedeljo dne 16. maja 1920 ob 8. uri zjutraj v zadrugnem lokalu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobrenje rač. zaključka za l. 1919. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Ako bi bil občni zbor ob določen uri nesklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor na istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki bo sklepal pravomočno v smislu § 39 zadrugnih pravil ob vsakem številu članov.

Hranilnica in posojilnica v Grižah, registrovana zadruge z neomejeno zavezo. NAČELSTVO.

Vabilo na

redni občni zbor**Kmečke hranilnice in posojilnice v Slatini**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo dne, 6. junija 1920 ob 9. uri dop. v društveni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva za l. 1917, 1918 in 1919. 2. Potrdilo računskih zaključkov za poslovna leta 1917, 1918 in 1919. 3. Izplačevanje deležev izstopivšim udom. 4. Povišanje nagrade tajniku in blagajniku. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

V Slatini, dne 14. maja 1920.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Slatini, registrovana zadruge z neomejeno zavezo.

Vinko Žurman.

Anton Lipnik.

Vabilo na

občni zbor**Elektrarne v Rajhenburgu**

registrovane zadruge z omejeno zavezo

ki se vrši dne 25. junija 1920 v prostorih gospoda Josipa Kosarja v Rajhenburgu ob 7. uri zvečer.

Vspored: 1. Nagovor predsedstva. 2. Pregled in odobrenje računa za leto 1919. 3. Volitev enega člana v načelstvo. 4. Slučajnosti.

V slučaju, da ni občni zbor ob določeni uri sklepan, vrši se uro pozneje ob vsakem številu članov.

Rajhenburg 12. junija 1920.

Elektrarna v Rajhenburgu, registrovana zadruge z omejeno zavezo.

Jos. Schener, predsednik.

